

Eğitim Yönetiminde Kaos ve Kaos Teorileri

Chaos and Chaos Theories in Educational Administration

ÖZET

Hayatın olağan akışında ve örgütlerde genellikle zor ve karmaşık görünen birçok olay ya da durum, esasen o an itibarıyla gerçekleşmekte olan sorumluluklar zincirinin bir halkasını temsil ederken, bazen de plansız, öngörülememiş ve küçük bir dikkatsizlikten ya da hatadan ötürü ortaya çıkan insanların başa çıkmakta zorlandıkları, birbiriyle etkileşim halinde zincirleme devam ederken en başta önemsiz ve küçük olarak algılanan ancak büyüyerek devam eden durumların ta kendisi olabilmektedir. Kainatta plansız ve öngörülemez yaşamın bünyesinde birçok olay ya da durumla karşı karşıya kalırken aslında tüm bu olanların bir plan üzere olduğu hiç akla gelmemektedir. Uygun zemini sağlayabilmek için gayret gösteren, düzenli, planlı, gerçekleşmesi muhtemeli ihtimalleri öngörebilen, vizyona sahip, sorumluluk bilinci taşıyan bireylerin kaotik durumlardan en az zararlı etkilenmeleri normaldir. Buna bağlı olarak hazırlanan bu çalışmada eğitim yönetiminde kaosun ve kaos teorilerinin bilinmesinin önemi açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, eğitim yönetimi, kaos, teori

ABSTRACT

While many events or situations that seem difficult and complex in the ordinary course of life and in organizations essentially represent a link in the chain of responsibilities that are taking place at that moment, sometimes they are unplanned, unforeseen and occur due to a small carelessness or mistake, causing problems that people have difficulty in coping with. As the interaction continues in a chain, it can be situations that are perceived as unimportant and small at first, but continue to grow. While we are faced with many events or situations in the unplanned and unpredictable life in the universe, it does not come to mind that all these events actually occur according to a plan. It is normal for individuals who strive to provide the appropriate ground, who are organized, planned, who can foresee possible possibilities, who have a vision and who are conscious of responsibility, to be affected by chaotic situations with the least harm. In this study prepared accordingly, the importance of knowing chaos and chaos theories in educational management has been tried to be explained.

Keywords: Education, educational management, chaos, theory

GİRİŞ

Matematiksel kaosun incelenmesi için ilk olarak tasarlanan ve ortaya atılan kaos teorisi tümüyle sistemli ve belirli bir düzende seyrini sürdüren sistemleri kapsamaktadır. Ancak aynı zamanda düzeni bozmakta olan, kendisini düzenin içinde tekrarlama eğilimi olmayan sistemleri incelemektedir. Bu bağlamda kaos teorisini geometrik, kavramsal ve matematiksel yöntem ve metotların bir arada çalışması şeklinde nitelendirmek mümkündür (Gökmen, 2009)

Çevremizde anlamlandıramadığımız karmaşık eylemler, durumlar ve faaliyetler gerçekleşmektedir, bilim insanları tüm bunların araştırılması gerekliliğini fark ettiklerinde ortaya birbirinden farklı araştırma ve çalışmalar çıkmıştır. Tarihsel bağlamda incelendiğinde kaos teorisine yönelik ilk çalışmaların Avrupalı bilim insanları tarafından ortaya konulduğunu görmekteyiz. Yapılan bu araştırma ve çalışmaların neticesinde birçok bulgu elde edilmiştir. İşleyen sistemlerde yaşanmakta olan etkilerin ne tür tepkileri ortaya çıkaracağına, nelere sebep olacağına dair bir belirsizlik söz konusudur. Bu tepkileri kestiremememe durumu ve yeni sistemlerde gün yüzüne çıkan olayların belirsizliği, tahmin edilememe ve net olarak ölçülemememe durumu kaos kelimesinin tanımıdır aslında (Ertürk, 2012). Kaos teorisinin isim babası bilim adamı James A. Yorke'dur. James teoriye adını vermeden seneler evvel başlangıç şartlarına sıkı sıkıya bağlı, uzun dönemde davranışları kestirelemeyen, periyodik olmayan ve doğrusallık göstermeyen dinamik sistemlerin var olduğuna dair bilim insanlarının hem fikir olduğu bilinmektedir (Kaçmaz, 2005).

Levent Karaağaç¹
Sevda Bedür Karaağaç²
Züleyha Yeşim Ümmetoğlu³
Erengül Özkan⁴
Hakan Öztürk⁵

How to Cite This Article

Karaağaç, L., Bedür Karaağaç, S., Ümmetoğlu, Z. Y., Özkan, E. & Öztürk, H. (2025). "Eğitim Yönetiminde Kaos ve Kaos Teorileri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:11, Issue:2; pp:240-244. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14937750>

Arrival: 13 December 2024
Published: 28 February 2025

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Okul Müdürü, MEB, İzmir, Türkiye, ORCID: 0009-0002-2898-0891

² Okul Müdürü, MEB, İzmir, Türkiye, ORCID: 0009-0006-2983-8394

³ Okul Müdürü, MEB, İzmir, Türkiye, ORCID: 0009-0008-5581-9968

⁴ Okul Müdürü, MEB, Samsun, Türkiye, ORCID NO: 0009-0009-9579-5582

⁵ Müdür yardımcısı, MEB, Aksaray, Türkiye, ORCID NO: 0009-0004-7900-1723

Tarihsel süreçten günümüze kadar geçen zamanda kaos teorisi geometri ve matematikle sınırlı kalmayarak sosyal bilimler sahasında da kullanılmıştır. Bu alanda kaos teorisine yönelik bir çok araştırma ve çalışma gerçekleştirilmiştir. Alan yazın incelendiğinde fen bilimlerinin ve sosyal bilimlerin ele aldıkları teorilerinin doğa ve fen bilimleri kaynaklı olması, kaos teorisini mercek altına alan birbirinden farklı bilim dalları arasında birçok tartışmaya zemin hazırlamıştır (Akmansoy, 2012). Toplumsal hayatta sosyal sistemlerin ve oluşumların anlaşılabilmesi ve açıklanabilmesi için bir metafor olarak kullanılan kaos teorisi örgütlerde ve sistemlerde yaşanan olayların sebep-sonuç ilişkisi içinde algılanabilmesine yarayan veriler ortaya koymaktadır.

Başlangıçta kurgunun, sistemin ya da durumun oluşmasında temel teşkil eden başlangıç durumlarına hassas bir biçimde bağlılık gösteren, etkileşimin hat safhada görüldüğü en önemli sosyal sistem okullardır. Okullar ya da eğitim kurumları ikili etkileşimin ve ilişki ağının, sürecin, dersin, plan ve programların, uygulamaların ya da faaliyetlerin ve de daha birçok dönüt mekanizmasının bir arada bulunduğu, kaotik, geleceği kestirilemeyen büyük sosyal ağlardır. Yukarıda da belirtildiği üzere kaotik olma niteliği sergileyen potansiyeli yüksek sistemler başlangıç koşullarına sıkı sıkıya bağlılık gösterirler. Ortaya çıkan sistem süreç daha yeni başlarken ortaya çıkan en ufak ayrıntılardan bile etkilenmekte, bu etki temelli olarak oluşmakta ve gelişmektedir. Bunlar olurken geleceği kestirilemeyen, ölçülemeyen olma özelliğinden de bir şey kaybetmez (Demirtaş, 2000).

İnsanlar hayatlarının herhangi bir evresinde planları dahilinde olmayan, öngöremediği, oluşumunu kestiremediği olay-olaylar ya da durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Ortaya çıkan olay ya da durumlar kendisinden sonraki olay ya da durumu tetikler niteliktedir. Yaşamın olağan akışında cereyan eden, rastlantısal olarak ifade edilen varlık ya da olaylar esasen bir bütünün parçalarıdır. Kainat, bütün bu farkında olmadığımız ve anlam veremediğimiz sistem bünyesinde işlemekte olan olaylar sinsilesi üzerine inşa edilmiştir. Kainatta bu denli sistemli ve organize bir bütünlük bulunuyor ise, tüm olay ve durumlar benzer bir seyir halinde düzenliyse, tüm bu durumlar bir bütünün parçalarıysa birbirinden farklı bilim dallarının aynı teori, teknik ve yöntemleri kullanmaları büyük bir gerekliliktir (Yeşilorman, 2006).

Amaç

Kaos teorisinin bir doğurgusu olarak karşımıza çıkan “kaotik yönetim anlayışının” ortaya çıkardığı belirsizliğin yönetilmesi bağlamında eğitim yönetimi alanında kaos teorisinin önemi açıklanmaya çalışılmıştır.

Önem

Hazırlanan bu çalışma ile kaosun en önemli çıktılarında birisi olan belirsizliğin yönetilmesinin, eğitim yönetimi bağlamında büyük yararlar sağlayacağı açıklanmıştır. Bu yönüyle eğitim yönetimi alanında ve akademik olarak önem arz etmektedir.

BULGULAR

Kaos Teorisi

Kaos teorisi, esasen düzensizliğin bünyesinde düzenin varlığını savunmaktadır, bu teorinin amacı birbirinden farklı karmaşık sistemler içerisinde doğru olan sistemin belirlenmesi ve bu sistemin sürdürülebilmesidir (Bağcı, 2020). Aristoteles, epistemoloji ve metodoloji hakkında yazarken “gerçekten de başlangıç evresinde ortaya çıkabilecek en küçük sapmanın daha sonra binlerce kat arttığını” ifade etmiştir. Bu yönüyle başlangıç koşullarına sıkı sıkıya bağlılık olarak tanımlanan kaosun farkına varan ilk insan için Aristoteles’tir demek yanlış olmayacaktır (Stanford; 2015). Fakat kaos kavramını sistematik bir biçimde açıklayan bilim insanı ise Fransız matematikçi Pierre Laplace’dır. Bilim insanı 1814 senesinde hazırlamış olduğu “Olasılıklar Üzerine Felsefi Bir Deneme” isimli çalışmasında Newton mekaniğinin, verileri hazır durumda olan herhangi bir durumun mutlak bilgisi göz önünde bulundurulduğunda evrenin tüm geleceğinin net ve başarılı bir biçimde tahmin edilmesinin mümkün olduğu görüşünü savunan kadı bir determinizm olduğu görüşüne sahipti (Halpern, 2018). Başka bir bilim insanı olan Edward Lorenz ise gerçekleştirdiği deneyler neticesinde belli başlı bir meteorolojik modelde başlangıç evresindeki küçük ve önemsiz görünen değişikliklere çok hassas bir bağlılık sergilenebileceğini kanıtlamıştır (Stanford; 2015).

Belirsizlik ve kargaşa hali olarak tanımlanan kaos (Wikipedia, 2022) sözcüğü Türk Dil Kurumu tarafından “evrenin biçime girmeden önceki biçimden yoksun, uyumsuz ve karışıklık durumu, kargaşa” şeklinde tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu, 2022). Kaos teorisi ise doğrusal nitelik taşımayan karmaşıklığın ve dinamik sistemlerin bir arada çalışması şeklinde ifade edilmiştir, bu teoriye göre kaotik sistemler başlangıç koşullarına sıkı sıkıya bağlıdır ve bu sebeple uzun süreli tahminler ve planlamalar yapmak çok güçtür (Levy, 1994). Newtoncu geleneksel mekanikte bile bir takım sistemler başlangıç şartlarına o kadar duyarlı durumdadırlar ki onları tahmin etmek bile neredeyse imkansızdır. Bütün veri noktalarını olabilecek en mükemmel hassasiyetle bilmekte değilseniz bu türden kaotik sistemler rastgele hareket etmektedirler (Halpern, 2018).

Kaos terimi; kriz, bölünme ve kontrol kaybı anlamına gelen sarsıcı çağrışımları ortaya çıkarmaktadır. Aslında kaos teorisi genellikle sosyal bilimlerde post modern bir dünya görüşüdür ve çıkış noktası olarak Galileo, Bacon, Descartes ve Newton'a dayanır (Murphy, 1996). Kaos teorisi değişimi etkilemesi olasıdır fakat değişim tamamen kaos teorisinin kontrolünde değildir. Öngörüler ve tahminler stratejik planların çıktılarında hareketle kestirilemeyebilir ve kısa dönem karar vermede işe yaramayabilir (Houry, 2012). Kaos biliminde ezberlerin bozulduğu nokta olarak algılanabilir (Dereli, Durmuşoğlu & Kanat, 2006). Kaos kuramıyla birlikte bugüne kadar yapılmış olan bilimsel çalışmaların gelecekte geçerli olamayacağı ve genellenemeyeceği düşüncesi ortaya çıkmıştır (Thietart & Forgues, 1995).

Kontrol edildiği düşünülen ve hesaplanan değişkenler, bir sistemin kurgulanmaya çalışılan geleceği için varlığı kabul edilen olgulardır. Buna rağmen önemsiz olarak nitelendirilen veya varlığından haberdar olunmayan değişkenlerin etkisi tahmin etmesi güç neticelerin ortaya çıkmasına sebep olabilir. İşte kaos teorisi bu önemsiz olarak görülen ve de öngörülmesi mümkün olmayan bu değişkenleri odağına almaktadır (Yakut, 2018).

Çevresel koşullarda ortaya çıkan kaos ortamı ve belirsizlik, organizasyonları devamlı olarak beklenmedik fırsatlarla ve tehlikelerle karşı karşıya bırakmaktadır (Öztunç, 2008). Popüler kaos anlayışı tam olarak bir düzensizlik halini ifade eder, fakat bilimsel tanımı bundan farklıdır. Bilim insanları kaosu üç duruma ayırmak suretiyle tanımlamaktadır. Bunlar; öğelerin her zaman yerinde olduğu sabit denge hali, düzenin karmaşıklığı ve düzensizlik olan sınırlı istikrarsızlık hali ve patlamaya hazır durum halidir ve kaos kuramının beş temel özelliği şöyle sıralanabilir.

1. Koatık olan sistemler doğrusal nitelik taşımazlar bu sebeple olaylar arasında neden sonuçlara yönelik ilişki bulunmak ve aranmaz.
2. Bu sistemler karmaşık formlardır bu sebeple ölçümlerinin herhangi bir limiti bulunmamaktadır.
3. Kaos olgusu doğanın kendi yapısında zaten vardır.
4. Dönüt ögesi kaotik sistemlerin önemli bir özelliğidir, bu sebeple çıktılarını tekrar girdi olarak kullanabilir.
5. Bu sistemler kendi başlangıç durumlarına aşırı ve hassas bir biçimde bağlıdır (Yakut, 2018).

Bazı temel etkenler dünyada kaosu tetiklemektedir, bu etkenlerin ilki teknoloji ve bilim alanında görülen muazzam gelişmelerdir. Örneğin ilk buhar motorunun bulunmasıyla birlikte insanlığın güncel bilgi birikimi iki katına çıkmıştır, bu gibi temel bir takım gelişmeler sonucunda insanlığın tarihinden o günü kadar biriktirdiği bilgi birikimleri katlanarak çoğalmıştır. Teknoloji ve bilimdeki bu gelişmeler ile toplumsal kaosun artmasına zemin hazırlamıştır. Kaosu tetikleyen etkenlerin ikincisi ise küreselleşmedir. 80'li yıllardan sonra bilgi ve iletişim alanında görülen gelişmeler, ulaşım araçlarının çeşitlenip gelişmesi dünyayı küçük bir köy haline getirmiştir. Küreselleşme ile birlikte evrensel olgular daha değerli hale gelmiş bunun sonucunda yerel güçler önemini yitirmiş, gelişmemiş ülkelerde buna bağlı kaotik ortamlar ortaya çıkmıştır. Kaosu tetikleyen en önemli etkenlerin üçüncüsü de endüstri sahasında yaşanan büyük gelişmeler ve bu gelişmelere paralel ortaya çıkan ezici rekabet ortamıdır. Kapitalist düzende bu rekabet küçük üreticiler ezilmiş, gelişmemiş toplumların halkları ortaya çıkan kaotik ortam nedeniyle büyük zarar görmüşlerdir. Kaosu tetikleyen son etken ise bilgi birikiminin süratli bir biçimde artış göstermesi, küreselleşme, kapitalizm ve ezici rekabet koşulları sebebiyle ortaya çıkan toplumsal değişimdir. Toplumsal değişimler ile birlikte geleneksel değer yargıları, dinsel ve sosyal anlayışlar yerini yeni ve farklı toplumsal anlayışlara bırakmıştır. Egzistansiyalizmin ve pragmatizm gibi anlayışların etkisiyle bireyselleşmenin yükselmesi ve gündelik hayat tarzlarının süratle değişim göstermesi de toplumda kaosun ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Yakut, 2018).

Eğitim Yönetimi ve Kaos

Eğitim kurumları süreç, yönetim, sistem ve bireyler açısından bünyesinde birden çok çeşitliliği barındıran karmaşık ve dinamik örgütlerdir. Eğitim kurumlarının informal nitelikte olması iç ve dış çevreden hat safhada etkilenmesine zemin hazırlar. Bu nitelik eğitim kurumlarını dış güçler sebebiyle kaosa açık sistemler haline getirmektedir. Eğitim yönetimini üstlenen kademeler bu yönüyle ortaya çıkan kaotik durumların sürdürülebilir bir biçimde yönetmekle, ortaya çıkan kaosların bünyesinde barındırdığı çatışmaları eğitim örgütünün menfaatine olacak biçimde yönlendirmekle sorumludurlar. Meydana gelen kaosta ortaya çıkan etkilerin doğuracağı tepkilere esnek bir biçimde cevap verilmesi ve liderlik vasfı sergilemek suretiyle kaosun kontrolden çıkmasının önlenmesi de yine yönetim kademesinin görev ve sorumluluğundadır (Töremen, 2000).

Karmaşık ve öngörülemez sistemler olan eğitim kurumlarında kaos teorisinin uygulanması dönüşüm ve değişim açısından büyük fırsatlar sağlamaktadır, bu durum düşünmenin ve öğrenmenin doğrusal süreçleri olmalarından kaynaklanmaktadır. Eğitimcilerin akıllarından çıkarmamaları gereken en önemli hususlardan birisi de paradoksların

ve karmaşanın yaratıcılığı teşvik edici ortamlar yaratma gücüdür. Eğitim kurumlarının yaratıcılığını devam ettirebilme ve dinamizmini koruma becerisi, örgütlenmesiyle, gelişme ve dönüşüm için harcanan emekle, iyileşmenin devamlılığıyla ve risk alabilme kapasitesiyle doğru orantılıdır (Akmansoy ve Kartal, 2014).

Eğitim kurumlarında orantıyı ve girdi çıktılar arasındaki uyumu sağlamak çok zordur ve bazı durumlarda bu mümkün olamamaktadır. Bu örgütler dinamik sistemler olarak karşımıza çıksa aynı anda da doğrusal olmaya ilişkiler ağı bünyesinde yönetilen sistemler biçiminde de tanımlanmaktadır. Eğitim kurumlarının en temel nitelikleri girdiler ve çıktılar toplamının eşitsiz olmasıdır. Bu durum örgüt bütünüün parçası olan bireylerin davranışlarını anlamlandırmak için örgütün bütünü itibariyle dikkate alınmasını zorunlu kılmaktadır. Sistemin bütünü dikkate alındığında gerçekleşmekte olan etki holizm ya da sinerji olarak bilinen örgütün parçaları toplamından daha büyük ve daha anlamlı bir durumu ifade eder. Salt olarak doğrusal nitelik taşıyan sistemlerin parçaları ister ayrı ayrı olsun isterse beraber olsun aynı davranışları sergilemektedir. Doğrusal olmayan sistemlerde girdilerde yaşanan değişim hacmi çıktılarına eşit şekilde etki etmez, çok küçük ve önemli olarak görülmeyen değişimler büyük etkilere kaynaklık edebilmekte, ters gidecek çok küçük bir durumda bile sistem kaosa sürüklenmektedir (Öge, 2005).

Eğitim yöneticilerinin çağdaş yönetim anlayışına uygun liderlik sergileyebilmeleri geleneksel yönetim anlayışlarından vazgeçmelerine bağlıdır. Eğitim kurumunda gündelik gelişen işleri bitirebilmek ve ortaya çıkan krizleri yönetebilmek için istikrarın sağlanması önemlidir. Ancak genelde bu istikrar ortamı okulun nitelikleri itibariyle güçleşmektedir ve kaotik durumlar ortaya çıkabilmektedir. Eğitim yöneticilerinin kaos teorisinden haberdar olmaları, bu teoriyi anlayarak örgüt yapısı içinde kullanım alanlarını bilmeleri hayati bir konudur. Kaos, anlık örgüt şartları bünyesinde ortaya çıkma potansiyeli bulunan fırsatları görenlere ve bu fırsatları kullanabilenlere büyük yararlar sağlamaktadır. Bu teoriden haberdar olup anlamlandırabilen eğitim yöneticileri, kaotik ortamlara ve ortaya çıkan sorunlara daha kolay ve süratli çözümler getirebilmektedir (Akmansoy, 2012).

Eğitim kurumlarında ana sunucular olarak karşımıza çıkan öğretmenler de yönetim süreçlerine ortak olmaktadır. Bu yönüyle yönettikleri sınıfları iyi analiz ederek liderlik vasıfları sergilemeli, ortaya çıkan problemlere hızlı ve etkin çözümler bulabilmelidirler. Öğretmenler sınıfların liderleridir, derslerin işlendiği sırada önceden kestirilemez, bilinmeyen durumlar ortaya çıktığı anda öğrencilerde görülmesi muhtemel kötü tepkileri yönetmek, iç ve dış çevrede gerçekleşmesi muhtemel sorunları çözmek öğretmenlerin sorumluluğudur. Eğitim sunumu ve eğitim liderliği bağlamında kapasitesinin farkında olan, eksikliklerini bilip kabullenen ve de kendilerini sürekli olarak geliştiren öğretmenler eğitimin kalitesinin artmasında başat faktördür. Yine kaotik ortamların yönetilebilmesi, kaosa birlikte ortaya çıkan olumsuz durumlardan öğrencilerin etkilenmelerinin önüne geçilmesi, eğitim faaliyetlerinin bu kaos nedeniyle aksamamasının sağlanması, süreç yönetimini bilen ve kaos teorisi hakkında bilgi sahibi olan öğretmenler sayesinde mümkündür (Akmansoy, 2012).

SONUÇ

Her kaos ve yaşanan tüm karışıklıklar örgütleri, şirketleri, sistemleri ve organizasyonları etkilemektedir (Çavuş vd., 2016). Değişen bir ortamda ilk sorulması gereken şey karar verme tarzıdır. Kaotik bir ortamda, kaos teorisine uygun yarar verme süreçleri, geleneksel “geçmişe dayanarak geleceğe karar verme” anlayışına meydan okunmaktadır (Yakut, 2018). Neticede kaos insanları korkutur ve kafalarını karıştırır, ancak bu korkular onları değişmeye ve gelişmeye zorlayarak doğrusal olmamaya iter ve kaosu pekiştirir. Kaos, eğitimin daha canlı hale gelmesinde itici bir güçtür. Eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği eğitim sistemi bireylerin öğrenmesine zemin hazırlayan mekanik bir dünyadır (Töremen, 2000). Bu nedenle eğitim kurumlarının ve yöneticilerinin kaotik durumlara hazırlıklı olmaları ve kaos yönetimi konusunda kendilerini geliştirmeleri hayati bir konudur. Ayrıca kaosu fırsata dönüştürerek eğitim kurumu daha kaliteli eğitim veren bir yer haline getirilmelidir.

Eleştirel eğitim programını destekleyenlerin öne sürdüğü temel sorunlardan biri, modern devlet anlayışının, kapitalizmin ve neoliberalizmin ortaya çıkardığı eğitim eşitsizliği sorunudur. Özellikle devlet okullarında kör zihinler yaratarak kendi geleceklerini korumaya çalışan niteliksiz bireyler yetiştirilmekte olduğu savunulmaktadır (Yılmaz & Altınkurt, 2011). Eleştirel pedagoglar eğitim kurumlarında sunulan eğitimin büyük sorunları olduğunu ortaya koymak suretiyle alternatif eğitim kurumlarının varlığını savunmaktadırlar. Bu alternatif kurumlar sayesinde eğitim maliyetlerinin düşeceğini, toplumun vergilerinin boşa gitmeyeceğini ifade etmektedirler. Okulların siyasî kurumlara desteği güçlendirmeye çalışan siyasî bir ajandayı dayatmak için kullanılan bir yol olduğunu, evde eğitimin ideal olduğunu ve eğitimin birebir ebeveynlerin gözetimi altında yapılması gerektiğini savunmaktadırlar. Dolayısıyla post modern devlet anlayışları eğitime ve okula farklı anlamlar yüklemektedirler. Tüm bunlar gelecekte okul yöneticiliğinde kaos yönetimi temelinde ciddi paradigma değişimlerine yol açacağı görülmektedir. Bu nedenle okul yöneticileri gelecekte kaotik bir okul ortamının beklediği sonucuna varılabilir (Yılmaz & Altınkurt, 2011).

KAYNAKÇA

Akmansoy, V. (2012), *Kaos teorisi ve eğitime yansımaları: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur.

Akmansoy, V. & Kartal S. (2014), *Chaos theory and its application to education: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Case*, Educational Sciences : Theory and Practice 14(2): 510-518.

Bağcı, H. (2020). Kaos teorisi kapsamında Covid-19'un finansal piyasalar üzerindeki kelebek etkisinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(7), 2795-2810. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.46280>.

Çavuş, F., İnce, Z., Yakut, E., Akbulut, M., Güloğlu, U. & Kalkan, A. (2016). Kaos ve durumsallık: bir değerlendirme. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 205-224.

Demirtaş, H. (2000), *Kriz yönetimi*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

Ertürk, A. (2012), Kaos kuramı: yönetim ve eğitimdeki yansımaları, *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Kastamonu Eğitim Dergisi* 20(3): 849-868.

Gökmen, A. (2009), Kaos teorisi'nin genel bir değerlendirmesi, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2(1): 61-79.

Halpern, P. (2018 Aralık 7). Chaos theory, the butterfly effect, and the computer glitch that started it all. www.forbes.com/sites/startswithabang/2018/02/13/chaos-theory-the-butterfly-effect-and-the-computer-glitch-that-started-it-all/?sh=35f274d869f6.

Houry, A.S. (2012). *Chaos and organizational emergence: toward shortterm emergence predictive modelling to negative a wayout of chaos*. *Systems Engineering Procedia*, (3), 229-239.

Kaçmaz, G. (2005), *Kaos teorisi ve sosyoloji: toplumların denetlenmesinde yeni bir adım*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul.

Levy, D. (1994). Chaos theory and strategy, application and managerial implications. *Strategic Management Journals*, 15(2), 167-178.

Öge, S. (2005), Düzen mi düzensizlik (kaos) mi? Örgütsel varlığın sürdürülebilirliğine açısından bir değerlendirme, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 13, 271-284 Stanford Encyclopedia of Philosophy (2015). *Chaos*. Metaphysics Research Lab Philosophy Department Stanford University.

Thietart, R. A. & Forgues, B. (1995). Chaos theory and organization. *Organization Studies*, 6(1), 19-31.

Töremen, F. (2000). Kaos teorisi ve eğitim yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (22), 203-219.

Wikipedia (2022) tr.wikipedia.org/wiki/Kaos.

Yakut, H. F. (2018). Kaos Teorisi Ve Yönetimde Yeni Arayışlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9 (22), 161-168.

Yeşilorman, M. (2006) Kelebek kanadını kimden yana çırpıyor? Birleştirilmiş biliminin kısıyında kaos ve sosyal bilimler, *Journal of İstanbul Kültür University*, 4(3): 77-86.